

61**Beslutningssag: Budget 2024 - Foreløbig rammeudmelding**

Sagsnr: 00.30.00-S00-2-23

Sagen afgøres i: Teknik- og Miljøudvalget

Sagsgang

Økonomiudvalget, Beskæftigelsesudvalget, Ældre-, Pleje- og Omsorgsudvalget, Børne- og Familieudvalget, Teknik- og Miljøudvalget, Kultur-, Fritids- og Sundhedsudvalget

Sagsresume

Økonomiudvalget skal udmelde foreløbige rammer til fagudvalgene i marts, som grundlag for fagudvalgenes videre arbejde med budgettet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget

1. at Økonomiudvalget anmoder kommunens fagudvalg om at fokusere på budgettoverholdelse i 2023 og budget 2024-2027 i den kommende budgetlægningsproces frem til maj.
2. at såfremt der viser sig en ubalance i kommunens samlede økonomi i forlængelse af regeringsaftalen, som ikke umiddelbart kan håndteres, vil Økonomiudvalget vedtage en procedure for udarbejdelse af de nødvendige budgetforbedringstiltag. Målet for proceduren vil være, at der frem til årsskiftet udarbejdes et budgetforbedringskatalog til byrådets behandling, der kan sikre budgetoverholdelse i 2024-2027 på niveau med det vedtagne budget 2023-2026.

Beslutning fra Økonomiudvalget, 22. marts 2023, pkt. 48:

Godkendt med den tilføjelse, at der kan være behov for at iværksætte en procedure allerede tidligere, hvis de løbende økonomivurderinger giver anledning hertil.

Beslutning fra Beskæftigelsesudvalget, 11. april 2023, pkt. 32:

Taget til efterretning.

Sidsel Brøndberg Simonsen deltog ikke i behandlingen af sagen.

Beslutning fra Ældre-, Pleje- og Omsorgsudvalget, 11. april 2023, pkt. 37:

Taget til efterretning.

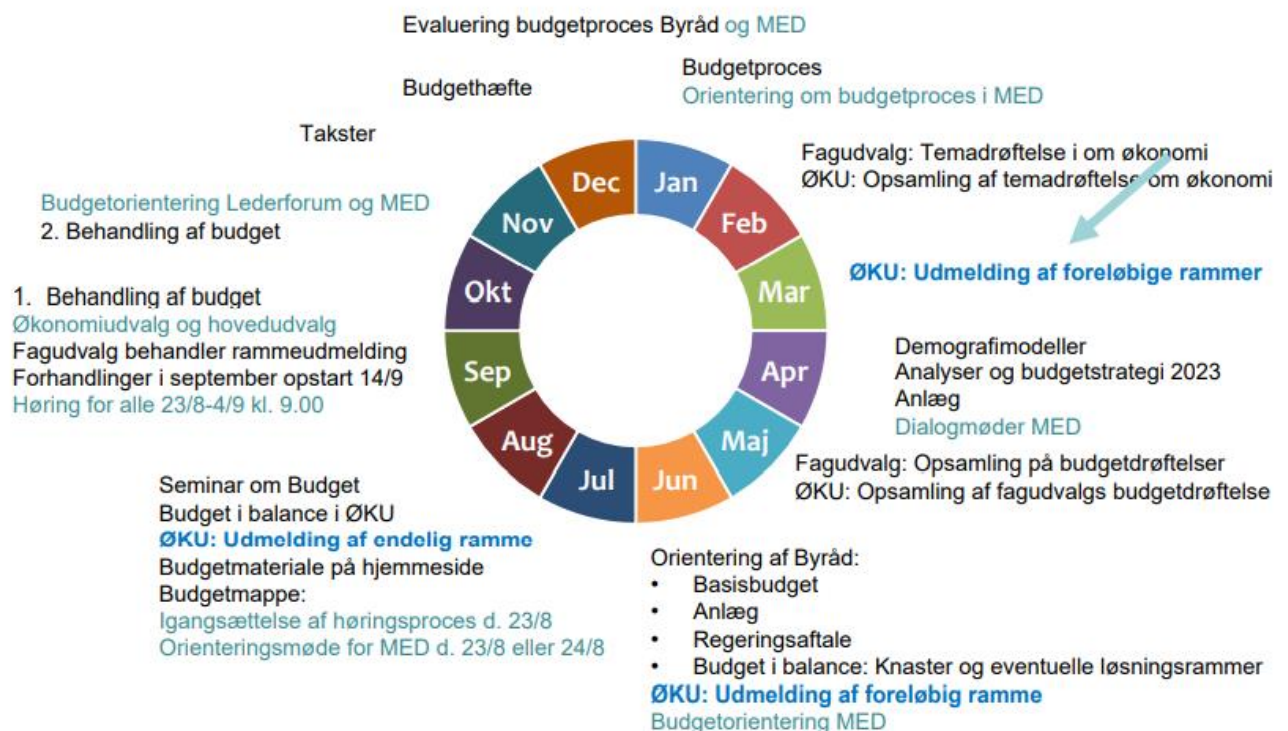
Thøger Elmelund Kristensen deltog ikke i behandlingen af sagen.

Beslutning fra Børne- og Familieudvalget, 12. april 2023, pkt. 48:

Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Formålet med den foreløbige rammeudmelding i marts er at give kommunens fagudvalg de bedst mulige forudsætninger for at kvalificere de budgetforslag, der indgår i et budget i balance, som Økonomiudvalget skal udmelde på sit møde i august. I maj skal fagudvalg give Økonomiudvalget tilbagemelding på budgetarbejdet i form af budgetforslag.

Det vedtagne budget 2023-2026 er udgangspunktet for budgetlægning af budget 2024-2027.

På Byrådets temamøde den 2. marts blev Rebild kommunes DNA i tal samt kommunens aktuelle situation gennemgået. Oplægget er vedlagt som bilag. Heri fremgår, at kommunens likviditet er presset, hvorfor kommunen ikke kan bruge træk på kassen som buffer for eventuelle udfordringer i økonomien, hverken i 2023 eller i budget 2024-2027.

Såfremt kommunen på nuværende tidspunkt i budgetlægningsprocessen kan konstatere en ubalance i budget 2024-2027, er det målet i budgetproceduren, at Økonomiudvalget på mødet i marts skal udmelde et budgetforbedringskrav til budget 2024-2027 til fagudvalgene, hvori der er taget højde for udfordringen.

1. Økonomiske udfordringer for Rebild kommune i perioden 2024-2027

Udfordringerne i den kommende budgetlægning kan betragtes ud fra følgende tabel, der anskuer økonomien ud fra to dimensioner:

1. Forventer vi, at kommunen kan overholde budgettet i 2024 og frem?
2. Forventer vi nye merudgifter?

	Ingen yderligere merudgifter	Yderligere merudgifter
Budget-overholdelse		
Ikke budget-overholdelse		

1.1. Forventer vi, at kommunen kan overholde budgettet i 2024 og frem?

I årets første Økonomivurdering for 2023, der er behandlet politisk i februar, fremgår, at Skoler og Dagtilbud samt Pleje og Omsorg er økonomisk udfordret i 2023. På skoleområdet er det især specialundervisning, der presser den økonomiske balance. Som kompensation herfor er tildelt 7,5 mio. kr. i budget 2023 og frem. Det er vurderingen for begge områder, at udfordringerne rækker ind i 2024-2027, hvis der ikke handles på udfordringerne.

Budgetlægning 2024-2027, en dobbeltopgave

I budget 2023-2026 blev udarbejdet en budgetstrategi, der bestod af en række budgetforbedringsinitiativer med fokus på strukturen af kommunens driftsvirksomhed. Initiativerne bestod i mindre grad af direkte servicereduktioner.

Eksempelvis skal Pleje og Omsorg gennemføre moderniseringsplanen, der skal sikre budgetforbedringer på -2, -6,5, -13, -15 og -17 mio. kr. i 2023-2027, mens Skole og Dagtilbud skal gennemføre en analyse, der via ændringer i skole og dagtilbudsstrukturen skal sikre budgetforbedringer på -2, -6, -12 og -12 mio. kr. i perioden 2023-2026.

På den ene side skal budgetstrategien implementeres, på den anden side skal driftsvirksomheden overholde budgettet inklusiv initiativer fra budgetstrategien. Kommunens fagudvalg har således en dobbeltopgave i forhold til at overholde budgettet.

Fokus på budgetoverholdelse

I kommunens økonomiske politik fremgår, at fagudvalg uden for de lovbundne områder er ansvarlige for budgetoverholdelse og dermed forpligtet til at gennemføre tiltag, der sikrer økonomisk balance.

Økonomiudvalget ser med stor alvor på opgaven med at overholde budgettet for 2023 og budget 2024-2027. Økonomiudvalget har imidlertid tiltro til, at fagudvalgene kan løse balance-opgaven ved at igangsætte og foreslå de nødvendige initiativer, der kan sikre budgetoverholdelse både i det vedtagne budget 2023 og det kommende budget 2024-2027.

1.2. Forventer vi nye merudgifter?

Regeringen har tilkendegivet i regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark", at kommunerne i lighed med de seneste år kompenseres for det såkaldte demografiske træk, men udgiftsstigninger derudover skal kommunerne selv finde en løsning på.

I Rebild Kommune korrigeres budgettet med de budgetmodeller, som er vist i nedenstående tabel. Udgiftsniveauet afhænger især af befolkningsudviklingen i de to første grupper af fagområder (Specialdagtilbud, specialundervisning, tandpleje, ældre, skoler og dagtilbud).

Det forudsættes på den baggrund, at udgiftsstigningen som følge af budgetmodeller indenfor disse områder kompenseres af regeringen i den kommende økonomiaftale.

Fagområder med budgetmodeller	Budgetmodellernes basis	Finansiering
1. Specialdagtilbud, specialundervisning, tandpleje, ældre	Antal borgere i relevante aldersklasser	Kompensation fra regering via økonomiaftalen.
2. Skoler og dagtilbud	Det endelige budget afhænger af indmeldte børn, men budgetlægningen afhænger af befolkningsprognosen	Kompensation fra regering via økonomiaftalen
3. Det specialiserede sociale område for både børn og voksne	Faktisk disponerede forbrug året forinden efter fastsatte spilleregler	Skal findes i kommunerne.
4. Arbejdsmarked	Faktiske antal borgere året forinden samt forventninger til ledighed og konjunkturer	Indgår i budgetgaranti og bloktilskudskompensation

Arbejdsmarked

Arbejdsmarkedsområdet er for kommunerne som helhed underlagt budgetmodeller, der garanterer kommunerne finansiering til udsving i konjunkturerne. Derfor forudsættes kommunen på det foreliggende grundlag kompenseret for konjunkturudsving via den såkaldte budgetgaranti og via bloktilskuddet.

Børn og Unge med særlige behov samt Voksne med særlige behov

Med afsæt i regeringens signaler, skal kommunerne selv finde finansiering for stigninger i budgettet indenfor det specialiserede sociale område, både for børn og voksne. Den aktuelle disponering for 2023 for begge områder har været behandlet i hhv. Børn og Familieudvalget samt Ældre, Pleje og Omsorgsudvalget i marts 2023. Baseret på den aktuelle disponering er vurderingen, at der aktuelt ikke er udsigt til budgetoverskridelser i 2023.

De årlige budget- og udgiftsstigninger for Børn og Unge med særlige behov har de senere år haft en begrænset størrelse med årlige stigninger på under 1 mio. kr., mens der på området for Voksne med særlige behov har været årlige stigninger på 4-6 mio. kr. På den baggrund vurderes behovet for tilførsel af budget til de 2 socialområder tilsammen at ud-

gøre ekstra 5 mio. kr. årligt. Det svarer til en tidsserie med tilført budget på hhv. 5, 10, 15 og 20 mio. kr. i perioden 2024-2027.

Skole og dagtilbud

Området er udfordret af udgiftspres fra specialdagtilbud og specialundervisning. Såfremt der fortsat forventes stigende udgifter vedrørende specialundervisning i 2024-2027 ud over hvad der kan forventes som følge af befolkningsvæksten bedes udvalget gennemføre initiativer der kan imødekomme dette udgiftspres i form af råderum til udgiftsstigningerne og endvidere i form af råderum til igangsættelse af initiativer der kan bremse udviklingen, hvis det anses for hensigtsmæssigt.

Pleje og Omsorg

Pleje og Omsorg samt Sundhedsområdet er de to driftsområder i kommunen, der vurderet ud fra nøgletal har det største potentiale for budgetforbedringer. Såfremt Pleje og Omsorg skulle ligge på en 13. plads udgiftsmæssigt i landet skal forbruget i 2021 reduceres med omtrent 50 mio. kr. årligt. Fratrækkes de budgetforbedringer, som allerede er vedtaget i budget 2023-2026 i forbindelse med budgetstrategien (moderniseringsplanen) udgør potentialet 25-30 mio. kr. Dette potentiale er formentlig svært at realisere fuldt ud, alene på grund af Rebilds lave befolkningstæthed der - alt andet lige - medfører mere kørsel mellem besøg i hjemmeplejen og i sygeplejen end i en gennemsnitlig kommune.

Rebild Kommune	Potentiale ved en 13. plads	Reduktion i hjemmeplejetimer	Implementering af moderniseringsplan	Potentiale efter justeringer
67+ årige	52,7 mio. kr.	5,0 mio. kr.	18,0 mio. kr.	29,7 mio. kr.
80+ årige	48,5 mio. kr.	5,0 mio. kr.	18,0 mio. kr.	25,5 mio. kr.

Nøgletallene indikerer imidlertid, at der formentlig er grundlag for yderligere budgetforbedringer ud over moderniseringsplanen, såfremt Rebilds ældreområde skal have samme udgiftsniveau pr. ældre som landet som helhed, altså hvor der i udgiftsniveauet er taget højde for socioøkonomi.

Imidlertid er den aktuelle situation på området præget af udfordringen med at overholde budgettet og tilpasse driften i takt med implementering af moderniseringsplanen. Økonomiudvalget anmoder derfor Ældre, Pleje og Omsorgsudvalget om først og fremmest at fokusere på budgetoverholdelse.

Udgiftspres udefra

Ud over indre udfordringer i økonomien kan der komme udgiftspres udefra. Det kan eksempelvis komme i form af en stram økonomiaftale, hvori der på nuværende tidspunkt kan peges på følgende udfordringer, hvor:

- det er uklart hvordan kommunerne vil blive kompenseret for *prisstigninger* i 2024-2026.
- det er uklart hvordan den forventede globale konjunkturedgang, som følge af *høj inflation* og stramme finanslove, vil ramme Rebild Kommune med hensyn til skatteindtægter og udgifter især på overførselsområdet.
- det er uklart hvordan og hvor hurtigt beslutning om besparelse vedrørende "nedlæggelse" af *jobcentre* på 3 mia. kr. på landsplan vil blive udmøntet.
- det er uklart hvordan *frisættelsen* vil påvirke Rebild Kommune, og hvordan det bliver muligt at realisere den forudsatte besparelse på 3 mia. kr. på landsplan.

Et svar fra Nikolai Wammen beskrevet i NB-Økonomi i januar tyder på, at kommuner risikerer allerede i 2024 at skulle finde cirka 700 mio. kr. i administrative besparelser af de

forudsatte 3 mia. kr. Et sparekrav der svarer til 3,5 mio. kr. i Rebild i 2024, stigende til 15 mio. kr. fuldt indfaset i 2030.

Udmøntning af dette sparekrav skal ses i lyset af at Rebilds administrative ressourcer også løser borgerrettede opgaver i form af byggesagsbehandling, udarbejdelse af lokalplaner, miljøopgaver, visitation af ældre og på socialområde samt udgør kommunens udviklingsressourcer mv. Der er i perioden 2017-2021 gennemført besparelser på 23 mio. kr. Rebild kommune har 10. laveste udgifter til administration i følge Indenrigsministeriet.

1.3. Det samlede udfordringsbillede for kommunens driftsvirksomhed

På nuværende tidspunkt er det overordentlig svært at vurdere, hvor stor ubalance der kan forventes efter regeringsaftalen i august. Konkret er det vurderet, at administrationen i bred forstand kan risikere at blive udfordret af krav udefra med en stigende profil fra 3,5 mio. kr. i 2024 til 15 mio. kr. i 2030 og at kommunens to socialområder kan udfordre økonomien med 5, 10, 15 og 20 mio. kr. i perioden 2024-2027. Det er imidlertid på nuværende tidspunkt højest usikkert hvad en eventuel ubalance på bagkant af regeringsaftalen vil blive.

2. Uforudsete forhold på anlægsområdet

Det fremgår af budgetproceduren, at nettoanlægsudgifterne skal udgøre netto 90, 100, 100 og 100 mio. kr. i perioden 2024-2027. Det betyder, at såfremt der bliver behov for nye anlæg, bliver det nødvendigt at nedprioritere andre anlæg ved tidsforskydninger eller en bortprioritering. Yderligere behov for anlægsressourcer kunne være arkæologi ved byggemodning, nyopstået behov for investeringer i byggemodning, opkøb af nye områder, prisstigninger m.v. Det er Økonomiudvalgets vurdering, at denne prioriteringsopgave er en nødvendig forudsætning for at få kommunens samlede økonomi til at hænge sammen.

3. Opsamling

På baggrund af ovenstående anmoder Økonomiudvalget kommunens fagudvalg om at fokusere på budgetoverholdelse i den kommende budgetlægning. Det gælder både for året 2023 og budget 2024-2027. Det medfører, at fagudvalgene skal identificere kommende udfordringer, og udarbejde budgetforbedringsforslag der sikrer budgetoverholdelse både i 2023 og i budget 2024-2027.

Såfremt der viser sig en ubalance i kommunens samlede økonomi i forlængelse af regeringsaftalen, som ikke umiddelbart kan håndteres, vil Økonomiudvalget vedtage en procedure for udarbejdelse af de nødvendige budgetforbedringstiltag. Målet for proceduren vil være, at der frem til årsskiftet udarbejdes et budgetforbedringskatalog til byrådets behandling, der kan sikre budgetoverholdelse i 2024-2027 på niveau med det vedtagne budget 2023-2026.

Beslutning

Taget til efterretning

Bilag

- [Budgetprocedure 2024-2027 - version 16-01-2023](#)
- [Budget 2024 - Temadrøftelse i Økonomiudvalget i februar - Rebilds DNA i tal - Version 22-02-20](#)